

ถึงเวลาที่ไทยต้องตื่นตัวกับ PDPA วิเคราะห์คดีดังละเมิดข้อมูลส่วนบุคคลระดับโลก

เวลานี้ทั่วโลกกำลังตื่นตัวกับการปกป้อง “ข้อมูลส่วนบุคคล” และมีการผลักดันการบังคับใช้กฎหมายเพื่อคุ้มครองประชาชน สำหรับในไทยนั้น แม้ว่าจะมีมติให้เลื่อนการบังคับใช้พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 (PDPA) บางหมวดออกไปอีก 1 ปี

ซึ่งจะเริ่มบังคับใช้เต็มรูปแบบในปี 2565 แต่ทั้งนี้ เรายังจำเป็นต้องมีมาตรการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลส่วนบุคคล ดังนั้นจึงขอกรณีสึกษาที่น่าสนใจเกี่ยวกับเรื่องนี้มาฝากกัน เพื่อถอดบทเรียนความเข้าใจให้คนไทยพร้อมที่จะปรับตัวและรับมือหากต้องเจอกับเหตุการณ์จริง ๆ ในอนาคต

Facebook อ่วม โดนปรับจากกรณี Cambridge Analytica ในปี 2018

เมื่อเจ้าพ่อวงการไอทีอย่าง Mark Zuckerberg ขึ้นให้การต่อวุฒิสภาสหรัฐฯ กรณีที่ข้อมูลส่วนตัวของผู้ใช้งาน Facebook 87 ล้านคน ถูกบริษัทด้านข้อมูลซื้อต่อและนำไปวิเคราะห์แคมเปญสำหรับการเลือกตั้งประธานาธิบดีสหรัฐฯ และ Brexit (การถอนตัวออกจากสหภาพยุโรปของสหราชอาณาจักรที่กำลังเกิดขึ้น) แล้วมันเกิดขึ้นได้อย่างไรล่ะ? เราจะพาย้อนกลับไปในปี 2014 ได้มีแอปพลิเคชันคำถามเชิงจิตวิทยาชื่อว่า “thisisyourdigitallife” สร้างโดยอาจารย์มหาวิทยาลัยเคมบริดจ์ ซึ่งเจ้าแอฟนี่จะต้องเชื่อมต่อบัญชี Facebook เพื่อเข้าใช้งาน นั่นแปลว่า

แอปสามารถเข้าถึงโปรไฟล์ของผู้ใช้ อีเมล เบอร์โทรศัพท์ ที่อยู่ รวมถึงรูปภาพ ข้อความต่าง ๆ ของเพื่อนผู้ใช้ด้วย ง่ายดาย ๆ คือ ข้อมูลทั้งหมดใน Facebook นั้นเอง และผู้เล่นแอปนี้มีมากถึง 200,000 กว่าคน จุดพีคมันอยู่ตรงนี้ ค่ะ เมื่ออาจารย์เจ้าของแอปเกิดหัวใส ตัดสินใจขายข้อมูลผู้ใช้ 87 ล้านคนให้กับ Cambridge Analytica ซึ่งเป็น บริษัทวิเคราะห์ข้อมูลทำแคมเปญหาเสียงทางการเมืองให้กับ Donald Trump ในศึกเลือกตั้งประธานาธิบดี สหรัฐอเมริกา ปี 2016 หรืออีกครึ่งหนึ่ง กับแคมเปญการถอนตัวของสหราชอาณาจักรออกจาก EU ซึ่งก็ใช้การ วิเคราะห์ชุดข้อมูลในรูปแบบเดียวกัน แล้วเชื่อไหมคะว่า เรื่องมาแดงด้วยฝีมือสำนักข่าวอังกฤษและ 1 ในพนักงาน ของ Cambridge Analytica นั้นเอง

จากเหตุการณ์นั้น แน่นนอนว่า Facebook เองก็เป็นเหยื่อของ Cambridge Analytica เช่นกัน แต่ความผิดและความรับผิดชอบก็ต้องมาพร้อมกัน ดังนั้น Facebook จึงขอยุติการดำเนินคดีต่อคณะกรรมการการคุ้มครองสิทธิ (FTC) พร้อมจ่ายค่าปรับ 5,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ (ประมาณ 150,000 ล้านบาท) ในข้อหาละเมิด ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล และถูกบังคับใช้มาตรการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (information privacy) รวมถึงมาตรการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลส่วนบุคคล (data security) ส่วนอีกหนึ่งเจ้าที่ต้องรับผิดชอบอย่าง Cambridge Analytica ที่ละเมิดการใช้ข้อมูลส่วนบุคคลโดยไม่ได้รับความยินยอม จึงถูก Facebook สั่งระงับ โฆษณาทั้งหมด ส่งผลให้ความเชื่อมั่นของลูกค้าบริษัทหมดไป ผลกระทบนี้รุนแรงถึงขั้นทำให้ต้องปิดกิจการในปี 2018 เลย

Data Privacy เป็นเหตุให้ Google ถูกฟ้องละเมิดข้อมูลส่วนบุคคล

Google ยักษ์ใหญ่ก็ไมรอด เมื่อปี 2019 สำนักงานด้านการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของฝรั่งเศส (CNIL) สั่งปรับ Google เป็นเงิน 50 ล้านยูโร (ประมาณ 200 ล้านบาท) ในฐานะละเมิดกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลแห่ง สหภาพยุโรป (GDPR) มันเกิดอะไรขึ้น? Google ทำอะไรผิด?

อย่างแรกเลยคะ Google ไม่ได้ระบุประเภทของการนำข้อมูลผู้ใช้งานไปใช้ทำอะไรบ้าง และอีกอย่างคือ การขอ ความยินยอมจากผู้ใช้นั้นไม่ได้ระบุเฉพาะเจาะจง ซึ่งก็มีการเถียงกันว่า ผู้ใช้ก็มีการตั้งค่าความเป็นส่วนตัว แน่นนอนว่า CNIL ไม่ปล่อยให้อวดคะ พร้อมกับบอกว่า แค่นั้นไม่เพียงพอ เพราะทาง Google ไม่ได้ใช้ภาษาที่เข้าใจ ง่าย ส่งผลให้ผู้ใช้งานเข้าใจไปว่าเป็นโหมดที่ใช้งานอย่างเป็นความลับ

ทรูมูฟ เอช งานเข้า ข้อมูลลูกค้าถูกแฮก

ข้ามฟากกลับมาที่บ้านเราอย่าง บริษัท ทรูมูฟ เอช ที่เรื่องราวเกิดขึ้นเมื่อนักวิจัยด้านความปลอดภัยในต่างประเทศ เปิดเผยข้อมูลว่า ไฟล์สำเนาบัตรประชาชนของผู้เปิดใช้งานลงทะเบียนเลขหมายใหม่ของทรูมูฟ เอช หลุด จุดพลิก

อยู่ที่ทางทรูฟากไฟล์ดังกล่าวไว้ที่ Amazon S3 bucket ซึ่งเป็นพื้นที่จัดเก็บแบบออนไลน์ และตั้งค่าเป็นสาธารณะใช้ค่ะ แปลว่า ข้อมูลนี้ใครจะเข้ามาดูก็ได้ ซึ่งกว่าทรูจะดำเนินการปิดการตั้งค่าก็กินเวลาไปร่วมเดือนเลยคะ ร้อนถึงกสทช. จึงมีคำสั่งให้ทรูมูฟ เอช รับผิดชอบและเยียวยาความเสียหายต่อลูกค้าทั้งทางแพ่งและอาญา กรณีการละเมิดสิทธิเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล และต้องจัดทำรายงานผลการดำเนินการและมาตรการป้องกันและรักษาความปลอดภัยข้อมูลลูกค้า ซึ่งถ้าทางทรูมูฟ เอช เพิกเฉย จะมีโทษปรับทางปกครองวันละ 20,000 บาท จนกว่าจะดำเนินการแล้วเสร็จ เห็นไหมละคะ นอกจากลูกค้าจะเสียความเชื่อมั่นในองค์กรแล้ว ยังต้องชดเชยค่าสินไหมทดแทนความเสียหาย รวมถึงโทษทางอาญา เช่น มีโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกิน 500,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และโทษทางปกครอง เช่น มีโทษปรับไม่เกิน 3,000,000 บาท